საქართველოს რესპუბლიკა

ISSUED BY THE GEORGIAN POST AND TELEGRAPH

ᲨᲐᲑᲐᲗᲘ 1999 ᲬᲚᲘᲡ ᲠᲔᲙᲚᲐᲛᲘᲡᲯᲘᲚᲘ

№162-163 (3284)

ᲙᲘᲠᲘᲚᲘᲪᲐ-ᲠᲔᲙᲚᲐᲛᲘᲡ, 20-21 ᲐᲒᲕᲘᲡᲢᲝ, 1999 ᲬᲚᲘᲡ ᲞᲝᲡᲢᲘᲡ ᲓᲦᲔ

ᲐᲜᲔᲜᲪᲘᲝᲜᲘᲡ ᲐᲠᲘᲡᲬᲘᲜᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜ

ᲐᲜᲔᲜᲪᲘᲝᲜᲘᲡ ᲙᲝᲜᲤᲚᲘᲥᲢᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲐᲤᲮᲐᲖᲔᲗᲘᲡ ᲛᲝᲡᲐᲖᲦᲕᲠᲔᲑᲐᲨᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲗᲐ ᲠᲣᲡᲔᲗᲘᲡ ᲯᲐᲠᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲐᲦᲛᲓᲔᲒᲝᲛᲘ ᲛᲔᲠᲒᲘ ᲓᲐᲛᲬᲧᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲞᲐᲠᲢᲘᲖᲐᲜᲗᲐ ᲠᲘᲪᲮᲕᲘ ᲐᲦᲬᲘᲠᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐᲡᲠᲣᲚᲓᲐ

მაესტრო

ავაზახოთ და ქართველთა სიოცნებენ ქმედენა

ᲘᲐᲜᲘᲐ ᲨᲐᲠᲐᲕᲐ

ᲛᲐᲡᲢᲠᲝ ᲒᲘᲝᲠᲒᲘ ᲛᲔᲠᲐᲑᲘᲨᲕᲘᲚᲘ

ᲩᲕᲔᲜᲘᲡᲐᲒᲐᲜ ᲛᲐᲓᲚᲝᲑᲘᲡ ᲛᲘᲖᲔᲖᲘ ᲛᲘᲜᲐ ᲒᲐᲛᲝᲩᲜᲘᲚᲘ ᲛᲐᲡᲢᲠᲝ ᲒᲘᲝᲠᲒᲘ ᲛᲔᲠᲐᲑᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲙᲝᲜᲪᲔᲠᲢᲘ ᲨᲔᲡᲠᲣᲚᲔᲑᲐ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲙᲐᲑᲘᲜᲔᲢᲘᲡ ᲓᲐᲠᲑᲚᲘᲡ ᲓᲐᲛᲝᲣᲙᲘᲓᲔᲑᲚᲐᲓ ᲛᲘᲛᲦᲔᲑᲚᲘᲗ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲘᲗ ᲛᲘᲛᲦᲔᲑᲚᲘᲡ ᲛᲘᲜᲘᲭᲜᲘᲗ ᲓᲐᲛᲗᲐᲕᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲙᲐᲑᲘᲜᲔᲢᲘᲡ

ᲞᲠᲘᲝᲠᲘᲢᲔᲢᲘ

სიყვარული ვენახში,

ᲐᲠᲘᲡᲢᲝᲤᲐᲜᲔᲡᲘ ᲛᲔᲠᲔᲑᲘᲗ ᲛᲔᲠᲕᲘᲜᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲜᲘᲡ ᲨᲔᲠᲬᲚᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ

ᲛᲘᲠᲘᲐᲜᲘ ᲛᲔᲠᲔᲑᲘᲗ

საქართველოს რესპუბლიკა
№162-163. კვირა-ოთხშაბათი. 20-21 ივნისი, 1999 წელი

მამულიშვილები

ქართული მეცნიერებისა და ტექნიკის ორი სიამაყე

გიორგი ნიკოლაძისა და ნიკოლოზ ქაშაკაშვილის დაბადებიდან 110-ე წლისთავის გამო

21 ივნისს, საქართველოს ტექნიკური ფიზიკა, ნანოფიზიკა საერთაშორისო ცენტრი, საქართველოს ფიზიკოსთა კავშირის ბაკურიანი ფიზიკურ ინსტიტუტი ორ ცნობილ ადამიანს, ორ საქართველოს ბეჯითი ფიზიკოსი სამეცნიერო ინსტიტუტების ფუძემდებელ სამეცნიერო ტექნიკურ ტექნიკურ ინსტიტუტებს ეკავებენ ტექნიკურ ინსტიტუტებს, ბეჯითებმა ინსტიტუტებმა ინსტიტუტებმა ინსტიტუტ

ეკონომიკა

საქართველოს რესპუბლიკა | ყოველკვირეული დამატება | № 23 (75) 20-21 ივნისი. 1999 წელი.

სტატისტიკა

რედაქცია იწყებს ქვეყნის რეგიონების შესახებ სტატისტიკის სახელმწიფო დეპარტამენტის მიერ მომზადებული მასალების გამოქვეყნებას, რომელიც მკითხველს ამა თუ იმ რეგიონის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის თაობაზე შეძლებისდაგვარად სრულ ინფორმაციას მიაწვდის. ვიწყებთ იმერეთიდან.

იმერეთის მხარე

* იმერეთის მხარეში მეოთხე ქალაქები ქუთაისი, ტყიბული, წყალტუბო, ჭიათურა, ბაღდათის, ვანის, მესტიის, თერჯოლის, სამტრედიის, საჩხერის, ხარაგაულის და ხონის რაიონები. მას საქართველოს ფართობის თითქმის მეათედი უკავია. მხარის მოსახლეობამ 1999 წლის 1 იანვრისთვის 834 ათასი კაცი, ანუ მთელი ქვეყნის მოსახლეობის დაახლოებით 15 პროცენტი შეადგინა. მოსახლეობის სახეობრივ მეტი ქალაქებში ცხოვრობს, ხოლო თითქმის მესამედი (261,4 ათასი კაცი) – ქუთაისში.*

საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს წინასწარი ინფორმაციით, 1999 წლის პირველ ოთხ თვეში ცენტრალური ბიუჯეტისა და მხარის ბიუჯეტის შემოსავლების გეგმა იმერეთის მხარეში 92,3 პროცენტით შესრულდა. ბიუჯეტის შესრულებას თავი ვერ გაართვეს ქუთაისმა, ჭიათურამ და ტყიბულმა, ვანის, მესტიის, თერჯოლის, ხარაგაულის და ხონის რაიონებმა.

1999 წლის იანვარ-აპრილში იმერეთის მხარის საეწარმეო სექტორში 1684 მსხვილი, საშუალო და წვრილი საწარმო მოქმედებდა. გამოშვებული საქონლისა და მომსახურების მოცულობამ (დამატებული ღირებულების გადასახადისა და აქციზის გარეშე) 50,5 მილიონი ლარი შეადგინა. პროდუქციის 71 პროცენტი სახელმწიფო სექტორის წილად მოდის (საქართველოსთვის ეს მაჩვენებელი 57 პროცენტია).

მრეწველობა

მხარის ეკონომიკაში წამყვანი ადგილი მრეწველობას უჭირავს. მის წილად სამეწარმეო სფეროში წარმოებული საქონლისა და მომსახურების 72 პროცენტი მოდის. 1999 წლის პირველ ოთხ თვეში მრეწველობაში წარმოებულმა საქონელმა და მომსახურებამ 36 მილიონი ლარი, ანუ ქვეყანაში წარმოებული სამრეწველო პროდუქციის 14,6 პროცენტი შეადგინა. წამყვან როლს ასრულებენ ზესტაფონის რაიონი, ქალაქები ქუთაისი და წყალტუბო – მათი წილი მხარის სამრეწველო პროდუქციის მთელ მოცულობაში შესაბამისად 38,5, 33,6 და 9,2 პროცენტია.

მრეწველობაში წარმოებული პროდუქციის 66,5 პროცენტი გადამამუშავებელ მრეწველობაზე მოდის, 29,6 პროცენტი – ელექტროენერგიით, აირით და წყლით მომარაგებაზე, 3,9 პროცენტი კი – სამთომოპოვებელ მრეწველობაზე. მეგალურგიულ წარმოებასა და ლითონის მზა ნაწარმის წარმოებას გადამამუშავებელი მრეწველობის პროდუქციაში 50,9 პროცენტი, ხოლო მთლიანად მხარის სამრეწველო პროდუქციაში 33,8 პროცენტი უკავია, კვების პროდუქტებისა და სასმელების წარმოებას – შესაბამისად 25 და 16,6 პროცენტი.

წლეულს იანვარ-აპრილში მცირე სამრეწველო საწარმოებმა (50 და ნაკლები დასაქმებულით) აწარმოეს 3,6 მილიონი ლარის პროდუქცია, რაც 2,1 პროცენტით აღემატება 1998 წლის შესაბამისი პერიოდის დონეს.

1999 წლის იანვარ-აპრილში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით გაიზარდა: მანგანუმის მადნის მოპოვება (7,6 ათასი გონით, ანუ 9,4-ჯერ), ნახშირბადიანი ელექტროენერგიის წარმოება (3016 გონით, ანუ 25,1-ჯერ). შემცირდა მოგეერთი მნიშვნელოვანი სახეობის პროდუქციის წარმოების მოცულობა, კერძოდ, სამშენებლო ნახშირბადიანი ფერომანგანუმის – 542 გონით (18,5 პროცენტით), სილიკომანგანუმის – 1897 გონით (23,4 პროცენტით), საგვირთო ავტომობილების – 11 ცალით (84,6 პროცენტით), ლაქსაღებავების – 17,1 გონით (33,6 პროცენტით). საერთოდ არ წარმოებულა მინიტრაქტორები, მინიბულკები და სხვა.

სოფლის მეურნეობა

1998 წელს ქვეყანაში მარცვლეულის წარმოებაში მხარის წილმა 22,5 პროცენტი შეადგინა, ხილის – 21,9 პროცენტი, ყურძნის – 25,0 პროცენტი. მაგალითად-ტენიკური ბაზის სისუსტის და ძლიერი ეკვლების მიუხედავად, 1998 წელს მემცენარეობის პროდუქტების სამუალო მოსავლიანობა ქვეყნის სამუალო მაჩვენებლებს არ ჩამოუვარდება. სულ წარმოებულია 134459 გონა მარცვლეული, 23167 გონა ბოსტნეული.

იმერეთის სოფლის მეურნეობის მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია მეცხოველეობის პროდუქტების წარმოებაშიც. მის წილად მოდის ქვეყანაში ხორცის წარმოების 16,5 პროცენტი, რძის – 20,1 პროცენტი, კვერცხის – 20,7 პროცენტი, თაფლის – 18,1 პროცენტი. სტაბილურად იმრდება პირუტყვის სულადობა. 1999 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით, აქ იყო 241,3 ათასი სული მსხვილფეხა რქიანი პირუტყვი და 87,9 ათასი სული ღორი. მეცხოველეობის პროდუქტიულობის მაჩვენებელი ქვეყნის სამუალო დონეზე უფრო მაღალია. მაგალითად, ფურის სამუალო წველადობა სამუალოდ ქვეყანაში 1087 კილოგრამია, იმერეთის მხარეში კი – 1122 კილოგრამი.

საინვესტიციო საქმიანობა და მშენებლობა

1999 წლის იანვარ-აპრილში მოქმედი მენამენე საწარმოებისა და ორგანიზაციების მიერ ძირითად კაპიტალში ინვესტირებულია 832 ათასი ლარი, რაც მთლიანად ქვეყანაში ათვისებული ინვესტიციების მხოლოდ 0,8 პროცენტია. მხარეში სამშენებლო საქმიანობას ეწევა 45 ორგანიზაცია, რომელთაგან 20 სახელმწიფოს ეკუთვნის. მათ მიერ მიმდინარე წლის 4 თვეში შესრულებულია 4,9 მილიონი ლარის სამუშაოები. შესრულებული სამუშაოების 84,5 პროცენტი სახელმწიფო ორგანიზაციების წილად მოდის.

იხ. მე-6 გვ.

ფინანსები

საქართველოში 4 სხვადასხვა ფული ბრუნავს

ლარსა+დოლარი+ჩათელა+ბარტერი=ფულის მიმოქცევას. ასეთია მდგომარეობა დღეს საქართველოში. მოცემული ფორმულა გრაფიკულად ასე გამოიყურება.

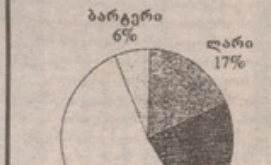

საიდან ვასკვნით ამას? საქართველოს საბანკო სისტემის სტატისტიკიდან, საიდანაც ნათლად ჩანს, რომ ანაბრებზე დოლარის მომიდევა ორჯერ მეტია ეროვნულ ვალუტაზე. ასევე საბიუჯეტო შემოსავლებში საკასო ამონაგები თანხები უფრო ნაკლებია და აბსოლუტური რაოდენობა ჩათელებზე მოდის.

ყოველივე ეს ანარეკლია ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკური მდგომარეობისა. არასტაბილური. უსაკალური გარემოსი, იმისი, რომ ეროვნული მეურნეობის პრიორიტეტები განუსაზღვრელია, იმრდება არეკვლადები, ფულის მიმოქცევაზე ეროვნული ბანკის მოთხოვნები დაუიველია, რასაც საერთო ჯამში ეკონომიკის რეცესიამდე მივყავართ (თუმცა, ამ მდგომარეობაში უკვე ვართ). რა გვჭირდება პრობლემის მოსაგვარებლად?

ნაღდი ანგარიშსწორების დღევანდელი ფორმის მთლიანად მეცვლა.

შემოგანილ და გასაგან უცხოურ ვალუტაზე ქვეყნის სასაზღვრო ზონებში მოსაკრებლების შემოღება (დიფერენციერებული).

საგალუტო ოპერაციებზე ქვეყნის მასშტაბით ეროვნული საგალუტო საკონტროლო სამსახურს მექმნა, ან თუ შექმნილია, უფლებების გაზრდა.

ყველა საბიუჯეტო ანგარიშების, მათ შორის საბიუჯეტო ფონდების მხოლოდ ცენტრალურ ბანკში და მის დაწესებულებებში განთავსება.

ლარის ერთადერთ საგადამხდელო სამუალებად დამკვიდრება.

იმისათვის, რომ დღემდე კარგად მართვად მონეტარულ პოლიტიკას არ შეექმნას პრობლემა, ეს საკითხები აუცილებლად უნდა გადაწყდეს.

რევაზ რობაქიძე,
ეროვნული ბანკის ქუთაისის რეგიონული განყოფილების მმართველი.

კავშირგაბმულობა

„ტელეკომი“ პრივატიზებული იქნება

საჭირო თუ არა „ტელეკომის“ – ქვეყანაში პირველი სალიანმაგავრო საგალვეონო კავშირის ორგანიზაციის პრიეგიზაცია, რომელიც ამასთანავე საკმაოდ მომგებიანია, ყოველწლიურად რამდენიმე მილიონი დოლარის ოდენობით რომ განისაზღვრება? ამ საკითხის განხილვებისათვის მიმართა საქინფორმის კორესპონდენტმა კავშირგაბმულობისა და ფოსტის მინისტრის პირველ მოადგილეს ბესიკი კაკუბერს.

„ტელეკომების“ მფლობელი რამდენიმე იურიდიული პირია. მათ შორის „ტელესელი“ (საქმეკარგნოდ ცნობილი ამერიკული კომპანიის „მეგრო მედია ინტერნეიშნლის“ შეილეული საწარმო), „ბულკონი“ (რეგისტრირებულია კიპროსზე), კავშირგაბმულობისა და ფოსტის სამინისტრო, აგრეთვე, ერთ-ერთი ჩვენი ორგანიზაცია – „საქალაქთაშორისო კავშირგაბმულობის რესპუბლიკური ცენტრი“. „ტელეკომის“ აქციების საკონტროლო პაკეტი საქართველოს ხელშია. აქციების 29 პროცენტი ეკუთვნის „ტელესელს“ და 20 პროცენტი „ბულკონს“. „ტელეკომის“ ტენიკურ ბაზას შეადგენს თანამედროვე ტექნოლოგიური მოწყობილობა. საქართველოს ბაზარზე „ტელეკომის“ გარდა მუშაობს კიდევ მსგავსი პროფილის სამი ორგანიზაცია. ესენია – „ეკრისი“, „გუდვალკომი“ და „საქელეკომი“. სამივე კერძო საკუთრებაა.

– იქნება თუ არა „ტელეკომი“ მომავალში პრივატიზებული?

– ეს საკითხი ჯერჯერობით ღიად რჩება. საბოლოო გადაწყვეტილებას მიიღებს საქართველოს მთავრობა კოსულტაციების პროცესში, რომელიც მომდინარეობს მსოფლიო ბანკთან და „იუსაიდთან“.

– რამდენად ხელსაყრელია სახელმწიფოსათვის „ტელეკომის“ პრივატიზაცია?

– ეს დამოკიდებულია იმაზე, როგორ იქნება შეფასებული ტენდერის პირობები. მეორე მხრივ, ქვეყნის სახელმწიფო ბიუჯეტი ნებისმიერ შემთხვევაში მიიღებს იმას, რაც ეკუთვნის.

– მაგრამ, „ტელეკომი“ რომ საქართველოსთვის სტრატეგიული დარგია და მისი პრივატიზაციის შემდეგ სახელმწიფო აღარ იქნება სათანადოდ კავშირგაბმულობის ორგანიზაციის მფლობელი?

– ეს არანაირ პრობლემას არ ქმნის. ჯერ ერთი, იმიტომ, რომ პრაქტიკულად ყველა განვითარებულ კაპიტალისტურ ქვეყანაში ასეთი საწარმოები კერძო მფლობელების ხელშია. და მეორე, კავშირგაბმულობის სამინისტრო სახელმწიფო პოლიტიკას ახორციელებს დარგში და მისი კოორდინატორია. თანაც კიდევ ერთხელ მინდა აღვნიშნო, რომ პრივატიზაციის შედეგები გარკვეულწილად დამოკიდებულია ტენდერის პირობებზე. დარწმუნებული ვარ, რომ ეს პირობები, უწინარეს ყოველისა, მაქსიმალურად ხელსაყრელი იქნება ჩვენი ქვეყნისათვის.

ესაუბრა
თენგიზ ჩხიკვაძე.
საქინფორ. კორ.

დედაქალაქი

ფინანსური სიძნელეების მიუხედავად, მთელი პასუხისმგებლობით შრომობენ თბილისელი მეტრომშენებლები. საბურთალოს ხაზზე მიმდინარეობს ლანდაგის დაგება და ამოსასველელების კეთილმოწყობის სამუშაოები.

თეიმურ ნიკოლაიშვილის ფოტო.

სტატისტიკა

იმერეთის მხარე

(მეხუთე გვერდიდან)

ტრანსპორტი და კავშირგაბმულობა

1999 წლის იანვარ-აპრილში მხარის სატრანსპორტო ორგანიზაციებმა გაწეული მომსახურებიდან 1,3 მილიონი ლარის შემოსავლები მიიღეს, რაც 1,2 პროცენტით მეტია წინა წლის შესაბამის პერიოდში მიღებულ შემოსავლებთან შედარებით.

საავტომობილო გრანსპორტით გადაყვანილია 6,6 მილიონი მგზავრი. მგზაურთბრუნვამ 78,7 მილიონ მგზავრ-კილომეტრს მიაღწია. ეს მაჩვენებელი 1998 წლის ოთხ თვესთან შედარებით შესაბამისად 20,6 პროცენტით და 11,2 პროცენტით არის გაზრდილი.

სამომხმარებლო ბაზარი

1999 წლის იანვარ-აპრილში მხარეში საცალო ვაჭრობისა (ავტომობილების გაქნილური მომსახურების და საყოფაცხოვრები დანიშნულების ნივთების რემონტის ჩათვლით) და რესტორნების (საზოგადოებრივი კვების) ბრუნვის მოცულობამ 50,6 მილიონი ლარი შეადგინა, რაც შესადარ ფასებში 1998 წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 2,3 პროცენტით ნაკლებია (მთლიანად საქართველოში კლებამ 10,0 პროცენტს მიაღწია). საცალო ვაჭრობაში ბრუნვამ 49035,4 ათასი ლარი, რესტორნებში – 1567,3 ათასი ლარი შეადგინა.

საცალო ვაჭრობის ბრუნვის 98,8 პროცენტი არასახელმწიფო სექტორის წილად მოდის, რესტორნების ბრუნვის – 97,7 პროცენტი.

შრომის ბაზარი

1998 წლის IV კვარტლის სამუშაო ძალის შერჩევითი გამოკვლევის მასალებით, მხარეში 15 წლის და მეტი ასაკის მოსახლეობის დაახლოებით 70 პროცენტი ეკონომიკურად აქტიურია (აქედან 87,7 პროცენტი დასაქმებულია, 12,3 პროცენტი კი – უმუშევარი). უმუშევრობის დონე დაახლოებით ისეთივეა, როგორც საშუალოდ ქვეყანაში (12,5 პროცენტი).

განათლება, კულტურა, ჯანმრთელობის დაცვა

უპარასნაჩნელ წლებში შექმნილმა რთულმა სოციალურ-ეკონომიკურმა ვითარებამ მეტად არახელსაყრელი გავლენა იქონია ქვეყნის განათლების სისტემაზე. იმერეთის მხარეში ამ მხრივ მდგომარეობა შედარებით უკეთესია. ქვეყანაში სახელმწიფო უზრუნველყოფის სისტემის მოშლამ გამოიწვია სკოლამდელი დაწესებულებების ქსელის განახევრება, იმერეთში კი მუშაობა შეწყვიტა 92 სკოლამდელმა დაწესებულებამ, ანუ მათი საერთო რიცხვის მხოლოდ 23,5 პროცენტმა. თუმცა, ამავე დროს ამ დაწესებულებათა სიმძლავრეების გამოყენება 30,4 პროცენტით შემცირდა.

524 დღის ზოგადაგანმანათლებელი სკოლაში სწავლობს 115 ათასამდე მოსწავლე. სამუშაო სპეციალური განათლების კალრებს ამზადებს 8 სახელმწიფო და 5 არასახელმწიფო საშუალო სპეციალური სასწავლებელი, უმაღლესი განათლების კალრებს კი – ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ნ. მუსხელიშვილის სახელობის ტექნიკური უნივერსიტეტი, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ფილიალი და 20 არასახელმწიფო უმაღლესი სასწავლებელი. მხარის ყველა უმაღლეს სასწავლებელში 11,5 ათასი სტუდენტი ირიცხება.

1998 წელს იმერეთში მუშაობდა 414 ბიბლიოთეკა, 303 საკლუბო დაწესებულება, 17 მუზეუმი, 5 პროფესიული თეატრი. ბიბლიოთეკების რიცხვი 1990 წელთან შედარებით 238-ით შემცირდა, საკლუბო დაწესებულებების კი – 48-ით.

რეგიონის ჯანმრთელობის დაცვის 40 სტაციონარულ ობიექტს ერთდროულად 3 ათასი ავადმყოფის მიღება შეუძლია. დასაქმებულია 2335 ექიმი და 3,7 ათასი საშუალო სამედიცინო პერსონალი.

საქართველოს სტატისტიკის სახელმწიფო დეპარტამენტი.

გვწერენ

ქურნალისტმა იცრუა

სამცხე-ჯავახეთის მოსახლეობა ინტერესით აღელვებს თვალყურს მასობრივი ინფორმაციის სამეალებებს, სადაც სიმართლესთან ერთად მოგვყავს სიცრუეც აღენება. ამა წლის 20-21 მაისს გამეთ „ალიამი" (№ 78), მაგალითად, გამოქვეყნდა სტატია „უშიშროება ეურნალისტს „აკერბოვკებს", რომელშაც ახალციხის ელექტროკავშირის თანამშრომელთა აღმფოთება გამოიწვია. ეკითხა პასუხი გავეცეთ ამ ამსუ-ოდენ მონაჯორს. დასაწყისშივე ავტორი დარეკილ სულამეალი ცრუობს, როდესაც წერს, ვითომ გურამ დონაძეს „თბილისში მყოფ ოჯახის წევრებთან დაკავშირება უნდოდა, მაგრამ ფოსტიმი მისულმა ეს ვერ მოახერხა, რადგან თურმე თბილისთან კავშირი არ ჰქონდათ".

უპირველი ფერმოდა, გამეთის კორესპონდენტი არ დაფრდნობოდა გურამ დონაძის მიწოდებულ ყალბ ინფორმაციას და ეს მაინც გაეგრკვია, რომ საქალაქთაშორისო საგელეფონო კავშირს ახალციხეში ეშახარება ახალციხის ელექტროკავშირის გეოლაილი და არა ფოსტა. მეორეს, 11 მაისს (და არა 13 მაისს, როდესაც ვითომდა თბილისში ვერ დარეკა გურამ დონაძემ) და, საერთოდ, მაისში, ახალციხე-თბილისს შორის საქალაქთაშორისო საგელეფონო კავშირს მეფერება არ ყოფილა, თორემ იგი დაფიქსირებოდა დამაინების ანრიცხვის ეურნალში. მაგრამ ავტორის მიმანი, როგორც ჩანს, ახალციხის ელექტროკავშირის კოლეგიის მეუღაცხოფა იყო.

სიცრუეა ისიც, ვითომ გურამ დონაძე ხელმძღვანელობასთან ეთანარებს გასარკვევად ავიდა შედა სართულზე. თუ მას ვითარების გარკვევა სურდა, ფილიალის მრთველის კაბინეტის კარზე მეხაბამისი წარწერაა, ხალო, საქალაქთაშორისო საგელეფონო სადგურის (და არა სამ[illegible] კავშირების განყოფილების) მესასველელ კარზე მიმრდილი ასოებით გარკვევით აწერია, უცხო პირთა შესვლა სასაკიკად აკრძალულია. თურმე, შედა სართულზე ახალი დონაძე „შემოხვეინი 11 მაისს და მემდეგეც გამართულად მუშაობდა და კავშირგაბმულობის შუალაბა მაინდა „აკვლევა ნომრის" გასასწორებლად საჭირო არ იყო. ასევე მოსარჩელეა, თითქოს ახალციხეში [illegible] ნყოფილებაში გურამ დონაძის შეკვეთა არ მიიღეს – 19 მაისს გ. დონაძის ბინიდან თბილისში ყოველეგარი დაბრკოლების გარეშე ილაპარაკეს.

რაც შეეხება ჩვენს თანამშრომელს, ლია მელიქიძეს, რომელშაც დარეკილი ეურნალისტის მინაგანაწესი, მისი საქიელი ეალკე საუბრის თემაა. მან იკრა „რუსთავი-2"-ის ტელეგადაცემაში, თითქოს ის ეანთავეისუფლეს სამსახურიდან. ამ დღეს ლია მელიქიძესთან ცალკეში მომუშავე ორმა სხვა თანამშრომელმა დაარეკეა ეურნალისტის მინაგანაწესი და ოთახში დაუშვეს უცხო პირი. მათ მიმართ მიღებული ეანთავეისა სამართლიანი აღმინისტრაციული ბიმეები.

მაგრამ ჩვენ უფრო სხვა რამ ეკვალეეეუნეს: ამ ბოლო დროს გახშირდა ეურნალისტთა ერთი ნაწილის მხრიდან ეალკეული პირონენტების, ორგანიზაციების დისკრედიტაციის მცდელობის, ყალბი, შეეუმოწმებელი ინფორმაციებისა და დიფამაციური ეურნალების გამოქვეყნება. იქნებ დადგა დრო, რომ მასობრივი ინფორმაციის სამეალებებმა მეტი ყურადღება მიაქციონ ფაქტების სიზუსტეს, ეურნალისტებმა ეწერონ ის, რაც რეალურად ნახეს და მოისმინეს.

ეურნალს ხელს აწერს „ახალციხის ელექტროკავშირის" ტერიტორიული ფილიალის 32 თანამშრომელი.

პური

რომორი იქნება ქვეყანაში პურით მომარაგებისა და მისი ფასების მდგომარეობა ახლო მომავალში? ეს კითხვა ყოველთვის აქტუალურია საზოგადოებისთვის, მით უმეტეს, რომ პური არამარტო კვების ძირითადი პროდუქტია, სახელმწიფო ბიუჯეტის შევსების მნიშვნელოვანი წყაროცაა.

როგორ აფასებენ დღევანდელობას დარგის სპეციალისტები, რას გეპირდებიან და რას ითხოვენ ისინი – ამ მხრივ საინტერესოა რუსთავში მოქმედი ხორბლის გადამამუშავებელი მპს „პროგრესის" გენერალური დირექტორის ომარ პაციტაძის თვალსაზრისი:

– ბუნებამ იმეიათად მოიპოვება პროდუქტი, რომელიც მეეკვეს აღამიანის არსებობისთვის იმდენ აუცილებელ საკვებ ნივთიერებას, რამდენსაც ხორბლის ფქვილისგან გამომცხვარი პური. განვითარებულ ქვეყნებშიე კი, აღამიანი საკვებზე თავის ბიოლოგიური მოთხოვნების ერთ მესამედს პურით იკმაყოფილებს. საქართველოში ვარაუდობენ გაეილებით მეგს. აქედან გამომდინარეობს ის ფრთხილი და ფხიზელი დამოკიდებულება, რასაც მოსახლეობა იჩენს პურის ფასების ოდნავ ცვლილებებეეე კი.

დღემდე ქვეყანაში არცთუ ცუდად მიდიოდა საქმე. პუროროდუქტების სისტემაში განხორციელებული რეფორმის შედეგად, ჯერ ჯერობით, პურის ფასები შედარებით ეაგბილურია და მოსახლეობის მომარაგებაში პრობლემები არ შექმნილა.

მაგრამ... თუ რეალობას სწორად შევეფასებთ, სერიოზული ღონისძიებები დასჭირდება ხელისუფლებას იმისათვის, რომ არ მოხდეს პურის მნიშვნელოვანი გაძვირება. ამის საშიშროება კი მომდინარეობს 1998 წლის ნოემბრიდან, როდესაც ხორბლეთ ეაჭრობაზე საეელად 7 პროცენტისა 20-პროცენტიანი ღდგ დაწესდა. ამის გარდა, დაბეგრეს ხორბლის შემოგანა საზღვარგარეთიდან. გაძვირდა ელექტროენერგია, გაზი და საწვავი, გაიზარდა სხვა ხარჯები, დევალეეეა განიცადა ლარმა, და რაც მოავარია, თუ მარშან მოფლი ბაბარზე 1 გონა ხორბალს 110 ლოლარად ეყიდლობდნი, სადღესოდ მისმა ფასმა 150 ლოლარს მიაღწია.

ნუ მივუშვებთ თვითდინებაზე

ამის მიუხედავად, ამშ-დან დახმარების სახით მიღებული ხორბლის მეშვეობით, პურის მრეწველობის მუშაკთა მეეაღინეობით და ხელისუფლების ხელშეწყობით, პურზე ფასები არ გაზრდილა. რა თქმა უნდა, ეს კარგია, მაგრამ აბა პკითხეთ იმათ, ვინც მარცვალს გადაამუშავებს და პურს აცხობს? მათი აბსოლუტური უმრავლესობა ძმიმე ფინანსურ მდგომარეობაშია ჩავარდნილი. ფაქტობრივად, დარგი კრიზისმა მოიცვა.

გამოსავალი ერთია, საზღვარგარეთიდან ხორბლის შემოგანისა და აღეგლზე გადამუშავების დაბეგვრის ამეამად მოქმედი პრაქტიკის შეცვლა. როგორც საქართველოს პრეზიდენტმა ამასწინანდელ რადიოინტერვიუში განაცხადა, ამის თაობაზე მან უკვე დასვა საკითხი ქვეყნის პარლამენტის წინაშე და ახლა მთავარია ეს ღონისძიება უახლოეს პერიოდში განხორციელდეს. წინააღმდეგ შემთხვევაში პურის ფასები გაიზრდება.

რა მოყვება ამას? პურის მრეწველობის საწარმოთა საფინანსო მდგომარეობის ერთგვარი გაუმჯობესება, მაგრამ მოსახლეობის ღიდი უკმაყოფილება, რაც ჩვენ, მეწარმეებს სრულებით ხელს არ გვაძლევს და არც გვსურს.

1998 წელს მპს „პროგრესმა" 2,2 მილიონი ლარის სხვადასხვა სახის გადასახადი შეიტანა სახელმწიფო ბიუჯეტში, გარკვეული ექვედმოქმედი ღონისძიებებიც დავაფინანსეთ რესთავში, 200-მე მეგი მუშა-მოსამსახურე დავასაქმეთ წარმოებაში... წელს ეითარება გაუარესდა, ამეამად არ გეყოფნის საკუთარი სახსრები ნედლეულის საზღვარგარეთ შესაძენად და იძულებული ვართ მაღალპროცენტიანი კრედიტი აეიღოთ. ეს კი, ისევ ხარჯებია და ფქვილის ხიტეირე. ამავედროულად საქართველოს ბაზრები დაუეეეია უცხოეთიდან შემოსიდული კონტრაბანდული, დაბეგრაეი ფქვილისაგან, რაც ქართველ მეწარმეებს უთანაბრო, არაჯანსაღი კონკურენციის პირობებში გეაყენებს.

რაც შეეხება საკუთარი წარმოების ხორბლეთ და სხვა მარცვლეულით ქვეყნის რჩენისა და მათი მესყიდეის საკითხს, ისაა, რომ თითქოს ადგილობრივი ხორბალი არ საღლება, უეჭველია, თორემ ეკვყოფდეალ, ასე არ არის. ქვეყანაში, საშუალოდ, ცოტა ეიწევთ მარცვლეულს, რაც მეიძლება მხოლოდ 2-3 თვე ეკვყოს. თუმცა, საჭირო პირობების შექმნის შემთხვევაში ხორბლის მოსავლის გაზრდაც შეიძლება და მისი გადასამუშაველად შესდეეეა.

მპს „პროგრესმა" გასულ წლებში 8000 გონა ხორბალი შეისყიდა გარდაბნის, დმანისის, ბოლნისის და მარნეულის ფერმერებისგან და არცთუ დაბალ ფასებში. ფულს მაშინეე ეუხდიდით, ამაში დიდად გასხისს პროგრამა დაეეეხმარა. მიღებული მარცვლის ხარისხი იმის მაეწყებელია, რომ საქართველოში მოწეული ხორბალი სრულიად აკმაყოფილებს მრეწველობის მოთხოვნებს. აგროკომპლექსში თუ აღდგება მაღალი აგროტექნიკური კულტურა, ხორბალი დიდ მოგებას მოუგანს სოფელს. სხვათა შორის, არცერთ სახელმწიფოში ეს კულტურა წამგებიანი არ არის და თუ საღმე მაინც შეეხეეთით ამას, ხელისუფლება ფლეხობას დოგაციით უფარავს ბარალს.

როგორც ქვეყნის პრეზიდენტმა თქვა, ხორბალი სახელმწიფოსთვის სტრატეგიული ნედლეულია და მისი წარმოების გაზრდას განსაკუთრებული ყურადღება უნდა ექცეოდეს. ამიგომ, მამანინა, რომ მარშან ნოემბერში პარლამენტმა მიერ ხორბლის შემოგანაზე მიღებული ესოდენ მკაცრი კანონის გადასინჯვა აუცილებელია. ახლა ჩვენ ხორბალს ეყიდულობთ უკრაინაში, ბულგარეთში, ყაზახეთში და უამრავ გადასახადს ეახდით.

მდგომარეობიდან გამოსულაზე ზემოთ მოგახსენეთ, მაგრამ პურის გაძვირების აუცილებლობის შემთხვევაში მომხმარებელმა, განსაკუთრებით მოსახლეობის სოციალურად დაუცველმა ფენებმა, უნდა მიიღონ წინასწარი კომპენსაცია. ჩვენი საწარმო თავის მხრივ ყველაფერს აკეთებს იმისთვის, რომ რუსთაველებმა და ნაწილობრივ თბილისის მოსახლეობამ შეუფერხებლად მიიღონ პურპროდუქტები. გვაქვს პურის ქარხანა, საბლაგარგი ფეიძინეთ და მომხმარებელს ხელსაყრელ ფასებში ვაწვდით 5 დასახელების ბურღულის ნაწარმს. თუმცა, ხელმეშმლელი ფაქტორები ძალიან ბევრია, მეწარმე კვლავინდებურად დაუცველი რჩება.

ამბობენ, პური პოლიტიკაც არსო. თუკი ასეა, ნუ მივუშვებთ ამ პოლიტიკას თვითდინებაზე.

ესაუბრა
ავირან მითაგვარია.
ავტორის_ფოტო.

გადასახადი და გადამხდელი

ხელფასები და პენსიები ძირითადად ამ შემოსავლებით იკვებება

მწვავე და საქმიანი გამოდგა თებერვალი საქართველოს სახელმწიფო საგადასახადო ინსპექციაში, რომელიც 5 თვის შედეგების განხილვას მიეძღვნა. თქვა, რომ მიუხედავად დაძაბულობისა, საგადასახადო სამსახურმა წლის განვლილ პერიოდში შეძლო გეგმით გათვალისწინებული დავალება 102 პროცენტით შეასრულებინა. კონსოლიდირებული გეგმა თითქმის ყველა მხარემ შეასრულა, გარდა იმერეთისა და გურიისა. ცენტრალური ბიუჯეტის ნაწილში გეგმა ვერ შეასრულა აჭარის ავტონომიურმა რესპუბლიკამ და იმერეთმა, ყველა დანარჩენმა მხარემ ორივე მაჩვენებლის შესრულება შეძლო.

ხუთი თვის კონსოლიდირებული გეგმის პარამეტრები ვერ შეასრულა ქვეყნის 23 ქალაქმა და რაიონმა, ხოლო ცენტრალური ბიუჯეტის გეგმიური მაჩვენებლები 14 ქალაქმა და რაიონმა. მაისის თვის საერთო მაჩვენებლები შესრულდა კონსოლიდირებული გეგმის ნაწილში, ჩამორჩა რამდენიმე რაიონი.

უაღრესად მძიმე მდგომარეობაა სოციუმრუნველყოფის ფონდის გეგმის ნაწილის შესრულებაში. თუ მაისი ამ მიმართულებით წარმატებით დაამთავრეს, მთლიანად ხუთი თვის დავალება რთული გამოდგა რესპუბლიკის საგადასახადო ინსპექციისთვის. გეგმა შეესრულებელი დარჩა ბევრ რაიონსა და ქალაქში. სოციალური ფონდის გეგმის უზრუნველყოფაში ჩამორჩნენ ახმეტის, გურჯაანის, ჭიათურის, ყაზბეგის, ვანის, თერჯოლის, საჩხერის, მესტიის, წალენჯიხის, კასპის, ქარელის, ოზურგეთის, ნინოწმიდის, ლენტეხის რაიონები.

აღსანიშნაია, რომ მრავალი რაიონის საგადასახადო ინსპექციამ შეძლო ვადაგადაცილებული დავალიანებების მნიშვნელოვანი შემცირება, კერძოდ, ნარჩენები შეამცირეს გურჯაანის, ვანის, წყალტუბოს, ხარაგაულის, კასპის, ჩხოროწყუს, გორის, დმანისის, ოზურგეთის და მსხვილ გადამხდელთა ინსპექციებმა, ხოლო დავალიანებები გაიზარდა ყვარლის, რუსთავის, ზუგდიდის, ახალქალაქის, ნინოწმიდის რაიონების საგადასახადო ინსპექციებში.

როგორც თათბირზე ითქვა, ამ მიმართულებით ადგილობრივ საგადასახადო ინსპექციებში ჯერ კიდევ ბევრია გასაკეთებელი. შეგი კონტროლი და მონდომებაა საჭირო ნარჩენების ლიკვიდაციისათვის. უძალგადაცილებული დავალიანების ხომ ბიუჯეტის შემოსავლების ერთ-ერთი წყაროა.

საგადასახადო დეპარტამენტის 10 თებერვლის ბრძანების შესაბამისად, ბიუჯეტის და სახელმწიფო ფონდების ვადაგადაცილებული დავალიანებების მონაცემების რეალობის და სანდოობის შემოსავლების რეშურვების დადგენის მიზნით, ადგილობრივი საგადასახადო ორგანოები ვალდებულნი იყვნენ განეხორციელებინათ ინვენტარიზაცია და მასალები 1 აპრილამდე წარმოდგენილი დეპარტამენტში, მაგრამ ბევრმა რაიონმა, კერძოდ, მესტიის, ჩხოროწყუს, ჩოხატაურის, ახალქალაქის, ნინოწმიდის, თიანეთის, ყაზბეგის და ცაგერის რაიონების საგადასახადო ინსპექციებმა ეს ვერ შეასრულეს.

დეპარტამენტის თავმჯდომარემ მიხეილ ჩიკვილაძემ, რომელმაც თათბირის მუშაობა შეაჯამა, განაცხადა: ყველა ღონე ვიხმაროთ ქვეყნის საგადასახადო შემოსავლების გაზრდისა და სახელმწიფო დავალიანების უთუოდ შესრულებისათვის, რადგან ძირითადად სწორედ ამ მეშოსავლეობზეა დამოკიდებული მოსახლეობის დიდი ნაწილისათვის ხელფასებისა და პენსიების გაცემა, საერთოდ ჩვენი მოსახლეობის კეთილდღეობის დონის ამაღლება.

ლალი ძინძლაძე.

„ჩოთქი“ მუზეუმს ბარდება...

კომპეტენტერი ჩვენი ცხოვრების აუცილებელი თანამგზავრი გახდა. თანდათან წარსულს ბარდება მამა-პაპური „ჩოთქი“, როგორც სიმარგალეის სიმბოლო. მაგრამ თანამედროვე ტექნიკას კი გვარიანი თანხებიც სჭირდება. დღეს მუქთად არაეინ არაფერს იძლევა. და მაინც უკვე საკმაო საქმე გაკეთდა (ან კეთდება) ტექნიკის უკანასკნელი მიღწევების გაბაგონებისათვის. ამას წინათ ჩვენს გაზეთში დაბეჭდა ვრცელი წერილი სახელმწიფო მართვის სისტემის სრულყოფის შესახებ. აქ ლაპარაკი იყო ახალი, პროგრესული მეთოდოლოგიური მიდგომების დანერგვის, თანამედროვე კომპიუტერული ტექნოლოგიების დაგეგმვის შესახებ. და აი, ცნობილი გახდა, რომ იგივე პროცესი მიმდინარეობს ერთ-ერთ პრესტიჟულ (და საკმაოდ რთულ) რაკლში – საგადასახადო სისტემაში. აქ ამერიკის საერთაშორისო განვითარების სააგენტო (USAID) ფისკალური რეფორმის პროექტს ახორციელებს.

რაში სჭირდება მას აქ, საქართველოში, არა მარტო სახსრების, არამედ სოლიდური რეკომენდაციის კომპეტენტური ტექნიკის დაბანდება? როგორც კომპეტენტურმა პირებმა განმარტეს, უბრალოდ, იმისათვის, რომ კერძო სექტორის განვითარებისათვის სტაბილური და სასურველი გარემო შეიქმნას.

ფისკალური რეფორმის პროექტი, გარდა საგადასახადო დეპარტამენტისა, ტექნიკურ დახმარებას უწევს, აგრეთვე, ფინანსთა სამინისტროსა და ქვეყნის პარლამენტს. მისი მიზანია შეიმუშაოს და დანერგოს ფისკალური რეფორმის ყოველისმომცველი პროგრამა. იგი გულისხმობს კომპეტენტური სისტემის შექმნას, რომელსაც სამი მრჩეველი და ექვსი აღგილობრივი სპეციალისტი ახორციელებს.

მარტივად რომ ვთქვათ, პროგრამის მთავარი მიზანია საგადასახადო სისტემის სრულყოფა, მართვის გაუმჯობესება, საგადასახადო ფორმათა შემუშავება და დასამუშავებელ პროცედურათა შესაბამისობა გარემოსთან. იგი ითვალისწინებს, აგრეთვე, ლოკალური ქსელების შექმნას, რაიონულ ინსპექციებში მონაცემთა გადაგზავნას სხვადასხვა ინსპექციას შორის ინფორმაციის ურთიერთგაცვლისათვის.

საქართველოს საგადასახადო დეპარტამენტმა ჯერ კიდევ 1994 წელს დაიწყო სათანადო პროგრამების შექმნა. 1995 წელს საერთაშორისო სავალუტო ფონდმა მოაწვინა კიდევ კომპიუტერიზაციის ექსპერტები თანამედროვე კომპიუტერული სისტემის შესაქმნელად. ამგვარად გადამხდელთა რეგისტრაციის პროგრამა იქმნება 29 რაიონულ ინსპექციაში. აქედან 11 თბილისში, 18 – რეგიონებში. თითოეულის განკარგულებაში [illegible] ტერმინალი იქნება.

გადასახადების დასამუშავებელმა კომპიუტერულმა სისტემამ უნდა დაჩქაროს და გაამარტივოს მრავალი უფლება. იგი ავტომატურად მიანიჭებს გადამხდელს საინფორმაციო ნომერს, შეინახავს ძირითად ინფორმაციას, დამუშავებს საგადასახადო დეკლარაციებს, გადახდილ თანხებს, აუდიტს მედეგებს, გადახდასთან დაკავშირებულ სხვა დოკუმენტებს. ამასთან, მთელი ქვეყნის მასშტაბით ნებისმიერი ინფორმაცია ხელმისაწვდომი გახდება ინსპექტორებისათვის. სხვანაირად რომ ვთქვათ, ახალი სისტემა დამკვიდრებს გამჭვირვალეობას, რამდენადაც გააიოლებს ბრძოლას კორუფციის წინააღმდეგ.

სამუშაოს მნიშვნელობაზე წარმოდგენას გვიქმნის ასეთი უფქიე: დღეს რაიონული საგადასახადო ინსპექციები გადამხდელთა 90 პროცენტს ემსახურებიან.

– პროგრამის მიზანია საბოლოოდ აღმოიფხვრას ქაღალდმანია, – განმარტავს საქართველოს საგადასახადო დეპარტამენტის თავმჯდომარე მიხეილ ჩიკვილაძე. მისი სიტყვებით რომ ვთქვათ, დღემდე მარტო ერთ საქმეზე 200-300 ფურცელი მაინც იხარჯებოდა. გარდა ამისა, უამრავი დრო მაქვნილი რაიონებიდან სულ უმნიშვნელო ინფორმაციის მიღებას. – ახლა ამ პროცესისათვის 15 წუთიც საკმარისია, თანაც, საქმე ყოველგვარი ხმაურისა და ავიოგაზის გარეშე ეკეთდება, – ამბობს თავმჯდომარე. მისივე ცნობით, აშშ საერთაშორისო განვითარების სააგენტო მზად არის საქართველოს დამატებით გაანაწილოს 240 კომპიუტერი.

მხსენ ჩიკვილაძის ეს განცხადება დაადასტურეს USAID-ის წარმომადგენლება, პროგრამის ხელმძღვანელმა პიტერ მიუერმა, კოორდინატორმა ჯეფრი მაინოგმა და მრჩეველმა ემანუელ სიეღერმა.

რა შეიძლება კიდევ ვთქვათ? ალბათ, ის, რომ ბოლოსდაბოლოს ჯეროვანი წესრიგი დამყარდება საგადასახადო სისტემაში, რომლის ირგვლივ ენებაოალელვა ამ ბოლო დროს რამდენადმე მანელდა. დღეს საქართველოში უკვე ბევრმა იცის, რომ ბიუჯეტის შევსებაში ლომის წილი სწორედ საგადასახადო სისტემამ უნდა შეიტანოს. ის ამ მოვალეობას ვერ შეასრულებს, თუ მართვის სგნილი არ დაიხვეწება და სახელმწიფო კეთილნილ გადასახადებს სრულად ვერ მიიღებს, პროგრამამ, ავტორთა ჩანაფიქრით, სწორედ ამის უზრუნველყოფას უნდა შეუწყოს ხელი.

ნათია ხორგუანი.

ცოტა, მაგრამ ყველასგან

საბიუჯეტო კრიზისის ერთ-ერთი ძირითადი მიზეზი ისეთი გადასახადებია, რომლებიც ხელს უშლის ეკონომიკის გაძლიერებას და იწვევს კაპიტალის გაქცევას შავ, ანუ ჩრდილოვან ეკონომიკაში. არსებული გადასახადები, როგორც მათი სიდიდით, ასევე გაანგარიშების სირთულით, მეწარმეებს აბას უკეთესს ლეგალური ბიზნესის წარმოებისაკენ – ასე ფიქრობს ქართველ გერმანული საწარმოს „კონკორდია პოლლინგ ინტერნეიშენ“ დირექტორი ბრს ლეშმანი და ამასთან დაკავშირებით, საკუთარ თვალსაზრისს გვთავაზობს.

მისი აზრით, არსებული გადასახადებიდან ყველაზე უფრო მძიმეა დამატებითი ღირებულების გადასახადი, არა მარტო სიდიდით, არამედ გაანგარიშების სირთულითაც. მეწარმეებს მისი გადახდა პრაქტიკულად არაკონკურენტუნარიანს ხდის. საქმე ის გახლავთ, რომ დღეს გადასახადის გერმანული მოდელიდან მექანიკურად გადმოლებამ საქართველოში არ გაამართლა. შეიძლება ითქვას, რომ მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა ჩრდილოვანი ეკონომიკის ზრდაში.

ვგა ლომიძე თვლის, რომ ამ სიტუაციიდან შეიძლება გამოვიღეთ, თუ დღგ-ს 20-პროცენტიანი გადასახადის ნაცვლად გაყიდვების გადასახადს შემოვიღებთ, რომლის განაკვეთი 3-5 პროცენტით შეიძლება განისაზღვროს. ეს ცვლილება, მისი აზრით, ხელს შეუწყობს როგორც ეკონომიკის ლეგალიზაციას, ისე ბიუჯეტის შევსებას.

გადასახადის ერთი შეხედვით დაბალი განაკვეთი ჩრდილოვანი ეკონომიკის წინააღმდეგ ბრძოლის ყველაზე ეფექტიანი საშუალებაა, რადგან მეწარმისათვის გადასახადის დამალვა პრაქტიკულად არამომგებიანია, ამ გადასახადის შემოლებამ შეიძლება ხელი შეუწყოს საგადასახადო სისტემაში ახალი პრინციპების დამკვიდრებას. უმჯობესია ამოიღო ცოტა ყველასაგან, ვიდრე ბევრი ცოტასაგან. გარდა ამისა, გაყიდვებიდან გადასახადი ხელს შეუწყობს ვაჭრობის მაღაზიებში დაბრუნებას. ბაზრობებზე ეკრძო მოვაჭრეები ამოუარებულნი არიან დღგ-ს 3000-ლარიან ბარიერს და საერთოდ არ იხდიან ამ გადასახადს.

ბაგონი გია ლომიძე თვლის, რომ გაყიდვებიდან გადასახადის შემოღება ბუნებრივად დაარეგულირებს მუამავლების რაოდენობას: 5 პროცენტს გადაიხდი გაყიდეს ყველა ეტაპზე. მუამავლების შემცირება ავტომატურად გამოიწვევს ფასების შემცირებას, რაც გაგრძელება ჩათვლების ფრიად დამახინჯებული მექანიზმი და დღგ-ს ანგარიშ-ფაქტურების ბაუნე სისტემა.

იმის გამო, რომ გაყიდვების გადასახადი ბრუნვის გადასახადია, მისი გაკონტროლება აღვილი იქნება რეალიზაციის ყველა ეტაპზე (ფიფდ მეთხეველეში გაიცემებით აღვილი, ვიდრე დღგ-სა). ნებისმიერი გადასახადის ეფექტიანობა ხომ პირდაპირ დამოკიდებულია იმაზე, თუ რამდენად მარგებელია მისი კონტროლი.

გაყიდვებიდან გადასახადის ამოღების ახალი მექანიზმი სამუალებას მისცემს ბიუჯეტს წინასწარ მიიღოს სახელმწიფოს კეთილი თანხები. ამით, ერთი მხრივ, იზრდება და ძლიერდება ჩრდილოვანი ეკონომიკიდან ლეგალურში გადასვლის ტენდენცია და, მეორე მხრივ, საწარმოებს უნდებათ გამსხვილების სტიმული.

გაყიდვებიდან გადასახადზე გადასვლამ, პირველ ეტაპზე შეიძლება ერთეულად შეამციროს სბიუჯეტი შემოსავლები, რადგან ეკონომიკა ერთბაშად ვერ გამოვა ჩრდილოვანი სტრუქტურებიდან, მაგრამ მეწარმეთა გაწყობას თუ გავითვალისწინებთ, ეს პერიოდი ხანმოკლე იქნება.

შეალედური რეკომენდაციის შემცირებას შეიძლება მოაყვეს ამ დარგში დასაქმების შემცირება, მაგრამ მეწარმეებს ეძლევათ საშუალება ლეგალურად განახორციელონ გაუარეთოებული კვალიფიკაციის და გაბარდონ წარმოების სფეროში დასაქმებულთა რიცხვი.

რა თქმა უნდა, დამატებული ღირებულების გადასახადის გაყიდვებიდან გადასახადად შეცვლა არ არის პანაცეა, მაგრამ ის უდავოდ ხელს შეუწყობს ეროვნული ეკონომიკის ჩიხიდან გამოყვანას, რადგან საგადასახადო სისტემა უნდა იყოს არა ეკონომიკის დამაუბრკოლებელი, არამედ მისი მასტიმულირებელი.

ეთერ დადუნაშვილი.

„სრ“ საკ. კორ.

ღიმილის დოზა

— იმედი მაქვს, თქვენი შემოსავლებიდან ბიუჯეტს არაფერს დაუმალავთ.

მხატვარი ვახტანგ კუტია.

ღვაწლი

გზა გავლილი, გზა – გასავლელი

ამ კაცის ჯვარ-სახელი მთელი ოცი წლის მანძილზე არ ჩამოდიოდა ქართული პრესის უურცლებიდან. ჯერ ერთი, პროფესია პქონდა ძალზე „მოდური“, მეორეც, იმ თავის პროფესიას საქმითაც ალამაზებდა.

მას შემდეგ ბევრი რამ შეიცვალა – ზოგი უკეთესობისკენ, ზოგიც – უარესობისკენ. ახლა ის „ჩიგიეთი თავისუფალია“, როგორც იტყვიან ხალხში, საქმეში „თავისი კალო მოალწა“. მაგრამ, გულახდილად რომ კითხრათ, ეს უფრო გარემოებათა გამო, თორემ, დღესაც რაგომ ოთხი-ხუთი ვაჟკაცის საქმის გაკეთება არ ძალუძს! ასაკი? რა არის თუნდაც სამოცდაათი წელი, ახლახან კარშე რომ მოუკაკუნა! მამინაც, ათასი საფიქრალ-საბრუნავი ყველაზე საუს, თავაწეული დადიოდა და ახლაც, როცა პენსიონერის უარეგანმო მანგია მოახურეს... ახაკი არც გულს ეკუთვნა და არც მუხლს, წარე მოძალული ჭაღარა შეაცელეს – **ალექსანდრე დასამეული** წლებს ნამდვილად არ ეპუება...

შუბეველრის ადგილზე დიდხანს არ გეიფიქრია. დღეს მეგრომშენებელთა ერთგვარი „საჯილდო ქვა“ ეკავ-ეშმაველას ძეგლის შემოგარენი გამზდარა. დიდი ხანია, აქ მეგრის ერთ-ერთი საგეური უნდა მუშაობდეს. დღემდე ეს ვერ მოხერხდა. თუ ღმერთმა ახლაც არ გაგეწირა, ამ წლის მაწურეულ საგური „ბახგრიონი“ პირველ მგზავრებს მიიღებს.

თითქმის ორმოცდაათი წელი გავიდა, რაც თბილისის მეგრომშენებლებმა პირველი ბარი დაპკრეს და ამით შორის, ეინე ეს მბიმე საქმე ეკისრა, ალექსანდრეც იყო. ჯარიდან ახლად დაბრუნებული ოცდასამი წლის ჭაბუკი. მას შემდეგ ორმოცდამეიდი წელი გავიდა – თითქმის მთელი ცხოურება. ღირდა თუ არა ეს გზა იმად, რომ ადამიანს თავისი საკეთესო ხანა მიეძღვნა? კი, ღირდა, ნამდვილად ღირდა! ჯერ მარგო იმ ადამიანებთან ურთიერთობა რას ნიშნავდა, ეინე ლ ქალაქში ასეთი რთული ნაგებობა აშენა! ეიორგი ნასიძე, ეიქგორ გოცირიძე – ესენი ხომ ქართველ მშენებელთა ეგალნები არიან და არა მარგო ამით, რომ საქმეს ჩინებულად უძღვებოდნენ, არამედ იმითაც, რომ ადამიანების ფასიც იცოდნენ. კი, ბატონო, შეხლა-შემოხლაც ყოფილა, ცხარე კამათიც, საეედურებიც. მაგრამ ყველაფერს თავისი ეონა და ბომა ქონდა. რაც მთავარია, ჩვენს ხელმძღვანელებში ეულმშეკეურეს, ჩვენს ქომაგებს ვხედავდით.

ეს – ალექსანდრეს სიგეეეებია და იყო რაღაც სიმბოლური იმაში, რომ ჩვენს თავს შემოთ, დიდი პოეტის მაღალ პოსგამენგზე, ჩიგეს ჩარეულნა ჩავბათ, ჩვენ კი, მე და ბაგონი ალექსანდრე დაბლა, მიწაზე, სრულიად ჩეეულებრივ, ყოფით ამბებზე ესაუბრობდით. რა თქმა უნდა, პაგიეს მიეაგეთ ძეელს, მაგრამ დღეეანდელიც მაინტერესებს, ამიგომაც ეეკითხები ჩემს რეპპონდენტს ბინალმეგრომშენის ახალ უფროსზე, ბიძინა სონღულაშეიღზე, რა კაცია, როგორი ხელმძღვანელი, აგრძელებს თუ არა „ძველების“ გრადიციას?

– იეთ, მათ შორის დიდი განსხვავებაც არის და, იმავდროულად, დიდი მსგავსებაც. განსხვავება იმ გაგებით, რომ მაშინ დროც სხვა იყო და შესაძლებლობებიც, მსგავსება კი იმიგომ, რომ ბაგონი ბიძინაც იმათებურად გულსხმიერი ხელმძღვანელია.

მუშის ფასიც იცის და თანადგომაც შეუძლია. სულ ცდილობს, კამათში ჩაგვაბას, იქნებ ისეთი რამ ეთქმევინო, რასა მოგვარებაც აუცილებელია და მე ვერ ვამჩნევეთ. ამ თვისებების გარეშე, მით უმეტეს, ჩვენს მძიმე დროში, კაცს მუშობა ძალიან გაუჭირდება...

ალექსანდრე ახლა ოფიციალურად პენსიაშეა, მაგრამ, აბა, შინ რა გაგაჩერებს. უაქტობრივად, მეგროს მშენებლობაზე უიმისოდ დღეს არაფერი კეთდება, მერე, ასეთი გამოცდილების მქონე კაცი ხომ ოქროდ ფასობს. ჩემო მკითხველო, ახლა რომ ავდგე და ყველაფერი დაწვრილებით ალაწერო, რომელ წელს სად, რომელ უბანზე რას აკეთებდა, როდის ეს შუბდა, რა ჯხლდო თუ პრემია მიიღო, არც ქალალდი მეყოფა და, მით უმეტეს, არც გაგეთში გამოყოფილი ადგილი. პარალელს რომ აეღებს, ამბობს, სამუშაოს სირთულის მიხედეთი შედარებაც არ შეიძლებათ – აქ, თბილისში, მიწის ქვეშ, ათას მოულოდნელობას გადაეწყდება კაცი. და მით უფრო დასაფასებელია გამარჯვება, მეგრომშენებლებმა რომ მოიპოვეს – აეარ. უკვე ოცდაეამეკი წელია, დედაქალაქს ერთგულად ეშახურება ყველაზე უკეკარი და საიმედო გრანსპორტი – მეგრო.

– თქვენ ვიქტორ გოცირიძესთან ერთად მოგენიჭათ სოციალისტური შრომის ეგირის ფოდება. რა გრძნობა ექონდათ მამინ?

– ოო, მართლაც დაეეიწყარი! იყო რაღაც შეაწეული ამ ფოდებაშიც. არ ეიეი, იქნებ ახლაც იყოს საჭირო რაღაც ამდაეარის შემოლება... თორემ, ყველაფერზე ხელის აღებით ეარის თქმა საკეთეს არ მოიგანს...

– შეხეულებით, თქვენე ხედავთ, ხელი არ მაკლდა და ფეხი, რუსულადაც ეგმრთულად ელაპარაკობდი. ყოფილა შემთხვევა, რეპუბლიკის მინისტრი მოსკოეიდან ხელმოკარული დაბრუნებულა, მე ჩაედიოდი და... მოდიოდა და მოდიოდა ფინანსები თუ სამშენებლო მასალები. მოგეხსენებათ, დეპეგგი ეიყავი, ჩვენ კი ყველა ინსგანციაში ეგმა გახსნილი ეექონდა.

სამოცდაათი წლის კაცს მოსაეგონარს რა გამოელეს. ზოგს სინანულით ახსენებს, ზოგს – სიამაყით. რას იზამ, შეედომებიე იყო და წარმაგებებიც. ბევრი თანამოსაკეს ეკვე აღარ არის ამქეყანად. ეეველე, რიმა დათაშეილი, 1993 წელს ეკურნებელმა სენმა ამსხვერპლა... ერთადერთ ვაეს ორი შეილი ჰყავს – პაპის მოსახელე ალექსანდრე და ასმათა.

– ეაეად, ჩვენს ბიჭებს დაეხედავ, – მითხრა და ფართო ბეჭები შეარხია.

ალბათ, ცხოვრება ჩალის ფასადაც არ ელირებდა, ასეთი ადამიანები რომ არ ამშენებდნენ...

ელგუჯა ლებანიძე.

ახალი მისამართი

ბიზნესს სჭირდება პროფესიონალები

ბოლო წლებში მთელ მსოფლიოში გაიზარდა საკვები პროდუქტებით მოწამვლისა და მათ მიერ გამოწვეულ დაავადებათა რიცხვი, მწვავედ დაისვა სასურსათო პროდუქტების უვნებლობის პრობლემის გადაწყვეტის საკითხი. საერთაშორისო ბაზარზე, განსაკუთრებით განვითარებულ ქვეყნებში, ხვდება ისეთი პროდუქტები, რომლებიც მეგზედ სამიშია ადამიანის ჯანმრთელობისათვის.

ამ მხრივ დღეს ჩვენს ბაზარზე მეგზედ მწვავედ დგას ბელგიური ქათმებით ვაჭრობასთან დაკავშირებული პრობლემა. ეს პროდუქტი კანიეროგენული ნივთიერება დიოქსინითაა დაბინძურებული. ამავე პრობლემას მიეკუთვნება ნიტრატებით მეღვინეთ ძეხვები და კიდევ სხვა მრავალი. ასეთი „ნაღმები“ ადგილობრივ ბაზარზე კიდევ ბევრია ჩადებული.

ბაზარი საესეა ფალსიფიცირებული, მდარე ხარისხის კონსერვანტებით, ემულგატორებით და სხვა მავნე ნივთიერებებით გაჯერებული სამიში პროდუქტებით. უკანასკნელ ხანს გავრცელება ჰპოვა გენეტიკურად მოდიფიცირებულმა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტებმა, რომელთა მოხმარებაც გარკვეულ რისკთანაა დაკავშირებული. რიგი პროდუქტების უარყოფითია მოქმედება ელინდება ხანგრძლივი დროის შემდეგ და იწვევს სერიოზულ დაავადებებს და ანომალიებს.

ყოველივე ამის თქმა იმისთვის დაგეჭირდა, რომ სასურსათო პროდუქტებით ვაჭრობა და მისი წარმოება, რომელიც კერძო ბიზნესმენების ხელშია, მოითხოვს ღრმა პროფესიულ ცოდნას. დღესდღეობით კი საბითუმო და საცალო ვაჭრობაში, მეორე ბიზნესში, სადაც დაკავებულია მოსახლეობის მნიშვნელოვანი ნაწილი, უმრავლესობას არა აქვს ელემენტარული პროფესიული ცოდნა, რამაც გამოიწვია ჩვენს სასურსათო ბაზარზე არსებული ვითარება.

ჩვენი კომერსანტები მსოფლიოს სხვადასხვა ბაზარზე იძენენ რაც შეიძლება იაფ საქონელს, მხედველობაში არ იღებენ პროდუქტების უვნებლობას, გრანსპორტაბელურობას, შენახვისუნარიანობას, აღგილობრივი წარმოების პოტენციურ შესაძლებლობებს. ამიგომაც გარდა იმისა, რომ სხვას აბარალებენ, თვითონაც მასობრივად კოგრდებიან, ამუხრუჭებენ ქვეყნის ეკონომიკის ნორმალურ განვითარებას.

ამასთან, ხარისხის მაკონგროლებელი ლაბორატორიების უმრავლესობა დაკომპლექტებულია დაბალი კვალიფიკაციის კადრებით და აღჭურვილია მოძველებული აპარატურით, რას გამოე არ ძალუძთ სრულფასოვანი და ყოველისმომცველი კონგროლის განხორციელება. სუპერმარკეგებს, სასურსათო მაღაზიების და სხვა მსგავსი ობიექტების დირექტორების, აღმინისგრაგორების თუ კონსულგანგების უმრავლესობას არა აქვს პროფესიული განათლება, სასურსათო სფეროში.

ეს ქალბატონები ქვეყანაში ქმნიან მნიშვნელოვან სოციალურ პრობლემას, რომელის გადაწყვეტა [illegible] ციალური განათლების მქონე პირების დაუსაქმებლად. მათ მომზადებაში კი, დიდი წყალი მუქლია შეეგარეს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიგეტის კომერციის და მარკეტინგის ფაკულგეგზე ჩამოყალიბებულმა კომერციისა და მცირე ბიზნესის მუშაკთა მომზადების სასწავლო ცენგრმა.

ცენგრი მოამზადებს მცირე ბიზნესისათვის სასურსათო და არასასურსათო პროდუქტების საქონლის მენეჯერ-კომერსანტებს, მენეჯერ-ტექნოლოგებს, ექსპერტებს. ერთწლიანი სწავლების შემდეგ მსმენელი დაიკავებ დიპლომს მის მიერ შერჩეულ საკითხზე შემუშავებული ბიზნესგეგმის სახით და მიეცემა საერთაშორისო სერგიფიკატი.

დაინტერესებულ პირებს შეუძლიათ მიმართონ თსუ კომერციისა და მცირე ბიზნესის მუშაკთა მომზადების სასწავლო ცენგრს (თბილისი, უნივერსიგეტის ქ. 2, მაღლივი კორპუსი, ტელ: 30-45-19, 30-32-11).

გივი მიძელაძე,
კომერციის და მცირე ბიზნესის მუშაკთა მომზადების სასწავლო ცენტრის ხელმძღვანელი, პროფესორი, ბიზნესის აკადემიის აკადემიკოსი.

წკიპურტები

ხელფასი არ ჩანს

ხელფასი არ ჩანს, ჩამხდარი
მაქვს სრულად ტანება,
სხვაც უფულო, ერავისგან
აიღებ სესხსა.
– სიცარიელეს ვერ ბგუობსო
ლედაბუნება, –
ჩვენს ხაბინაზე
არ ვრცელდება კანონი ესა...

სამგორიდან თბილისამდე

კიდევ ერთ კითხვაზე
არ მიჩანს პასუხი,
თითქოს შესაკითხი არ მქონდა:
აქვე, ყურისძირში თუ არის
მაბუთი,
რაგომ ვეზიდებით ბაქოდან?..

ნაცნობ მოტივზე

მხოლოდ შენ ერთს,
რაც კი შენთვის
ლარ-ლოლარით მოუცია,
გინდა ერქვას ქრთამი-ძღვენი,
გინდა ერქვას კორუფცია...

ვაუმარჯოს „კრიშას“!

კარგია, როცა გყავს „კრიშა“,
მიშა იქნება თუ გრიშა!
ეს ნიშნავს, თავს გრძნობდე
ქუდში,
გინდ ბევრიე მიგერთვას გუშინ...
ეს ნიშნავს, ფეხთ იდგე
მყარად,
მარგო ღღეს კი არა, ხვალაც.

თამაზ ებანოიძე.

რკინიგზა

დროულად და ხარისხიანად

ამ 8 წლის წინათ რკინიგზამი შეიქმნა სამშენებლო კომერციული საწარმო მას „ხიდი“ (ხელმძღვანელი ზურაბ გაგუნაშვილი), რომელსაც ჰყავს მშენიერი სპეციალისგები, აქვს გენიკა.

„ხიდის“ საქმიანობაზე წარმოდგენა რომ ვიქონიოთ, მის მიერ შესრულებული სამუშაოების ჩამოთვლაც ეკმარა: მოლითი-წიფის გადასარბენის 2365 კილომეგრზე გაკეთდა საყრდენი კედელი, გზა გაიწმინდა ჩამომვავებული გრუნგისაგან, წიფა-ლიხის გადასარბენზე აიგო საყრდენი კედელი და კონგრფორსები, კაპიგალურად შეკეთდა წყალგამგარი არხები, ქსანი-ძეკვის, აგარა-ქარელის გადასარბენებზე შეიღება ხიდები. ამჟამად დასასრულს უახლოვდება მდინარე რიონზე 300 მეგრი სიგრძის 3-მალიანი ლითონის ხიდის მშენებლობა. აქ ყველა სამუშაო დროულად და ხარისხიანად სრულდება.

გურამ ძიმერიძე.

სურათზე: ხიდი მდინარე რიონზე. წინა პლანზე მლებავთა ბრიგადირი თამაზ ჩაჩუა, მას „ხიდის“ დირექტორი ზურაბ გაგუნაშვილი, სამუშაოთა მწარმოებელი ამირან აბმაიფარაშვილი, მლებავი თენგიზ ვამაყმაძე.

ავგორის ფოგო.

სარედაქციო საბჭო:
თემურ ბასილია (საბჭოს თავმჯდომარე), ელგუჯა ლებანიძე, თამაზ მაღლაკელიძე, რუსლან რუსია, ზურაბ ტყემალაძე, ნოდარ ჟითანავა, ოთარ ხუციშვილი (რედაქტორი), ვახტანგ გელაშვილი (ტექნიკური რედაქტორი).

ოლიმპიადა ფილადელფია

ევროპის ნოკაუტიანების ეფექტიანობა ატლანტის ოლიმპიადაზე. ბოლოდროინდელ ოლიმპიადებზე ევროპელ ბოქსიორებს ეფექტიანობა ნაკლებ ჰქონდათ. ბარცელონაში ევროპელ ბოქსიორებს 300 ეფექტიანი ნოკაუტი აკეთებინეს ამერიკელ ბოქსიორებს. ეფექტიანობა ევროპელ ბოქსიორებმა ბანკოკში ნაჩვენეს. ბანკოკში ევროპელ ბოქსიორებმა 300 ეფექტიანი ნოკაუტიანებ ეფექტიანობა ამერიკელ ბოქსიორებს

ISSN 1512-1488
ISSN 1512-1488
ISSN 1512-1488

ეროვნული ბიბლიოთეკა
ეროვნული ბიბლიოთეკა
ეროვნული ბიბლიოთეკა

პირველი მკითხველო!

დაიწყო და გრძელდება ხელმოწერა 1999 წლის მეორე ნახევრისათვის

„საქართველოს რესპუბლიკაზე"

ბრ დგებიენდეთო, რომ კარს მოგიკაკუნებ ბაბუაწერაქლიანი, ფაბულაზეთად ვეწოდე, ფურცელი ამოგეგლეჯა ფანტასტიკურ ამბებზე, ეკონომიკურ ამბებზე და ბანკიანურ ამბებზე ოქვენიანის 1999-ე-ზე სანდალ, ბანკოფილიანი და ბანკიანი გაზეთი.

„საქართველოს რესპუბლიკა" ეფიფანოვ-ბოდბოდოვი და 3 თვიანი ღირს 36 ლარი, 6 თვიანი 72 ლარი. ამ თანხაზე ერთვება „ბანკოფილია" და „ბანკიანი". ბანკიანებისა.

ფასდაკლებანი ინდივიდუალურ-ფიზიკურ-ფიზიკურ-ფიზიკურ.

იყიდეთ, გამოიწერეთ, იკითხეთ გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა".

ფიფანი

ბანკოფილია ბანკიანი და ბანკოფილიანი ბანკიანი. ბანკოფილიანი ბანკიანი ბანკოფილიანი ბანკიანი ბანკოფილიანი ბანკიანი